

Namsos kommune
Nåavmesjenjaelmien tjielte

Handlingsplan

Handlingsplan for inkluderende barnehagemiljø

Namsos kommune
2025 - 2029

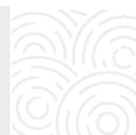

Sammen
skaper vi
muligheter

Innhold

Innhold.....	2
Innledning.....	3
Formålet med handlingsplanen	3
§ 41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid.....	3
§ 42 Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt).....	4
Personalet som gode rollemodeller.....	5
Aktive og anerkjennende voksne.....	5
Raus og tydelig	5
Varme mennesker – faglig best	5
Kompetanse på lek	5
Lek og vennskapsrelasjoner er viktig for barns trivsel	6
Foreldresamarbeid	6
Dette kan foreldre forvente fra barnehagene:.....	7
Dette forventer barnehagen fra foreldrene:	7
Når voksne opptrer krenkende	8
§ 43 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn. ..	8
Oppsummering:	8
Vedlegg	10
Vedlegg 1: Rutine for forebygging av krenkelser i barnehagen.....	10
Vedlegg 2: Barnehagens psykososiale læringsmiljø	11
Vedlegg 3: De voksnes relasjoner til barna	12
Vedlegg 4: Tiltaksplan dersom krenkelser skjer i barnehagen	14
Vedlegg 5: Referat fra møte dersom krenkelse skjer i barnehagen.....	16

Innledning

Barnehageloven sier at «Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap.»

[\(Barnehageloven §1 Formål\)](#)

Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering. Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017) påpeker at i barnehagen skal barna få oppleve seg selv som verdifulle, få venner og bidra til et sosialt fellesskap.

Lokale planer er også førende for barnehagenes arbeid for et inkluderende barnehagemiljø. «Plan for et helhetlig oppvekstmiljø» og «Forebyggende plan» er to eksempler på dette.

Formålet med handlingsplanen

Handlingsplanen skal sikre at alle barnehager i Namsos arbeider systematisk med å forebygge, avdekke og håndtere krenkelser, i tråd med §§ 41, 42 og 43 i Lov om barnehager. Barn i barnehagene i Namsos skal ikke bli utsatt for krenkelser som for eksempel mobbing, utestenging, trakassering, diskriminering og vold.

Planen skal først og fremst bidra til å forebygge krenkelser mot barn. Hvis krenkelser oppstår skal planen bidra til at krenkelser avdekkes og sikre at barnehagen har rutiner og kompetanse for håndtering av disse. Plikten til å sette inn tiltak varer inntil barnet har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø igjen. Det innebærer at barnehagens plikt løper så lenge barnet opplever at barnehagemiljøet ikke er trygt og godt.

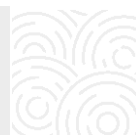
Planens vedlegg inneholder rutinebeskrivelser og dokumenter for hvordan det skal arbeides i tråd med dette i barnehagen.

I henhold til barnehagelovens § 3 skal planen også sikre barnets stemme, og at ansatte handler ut fra barnets beste i de avgjørelser som tas i barnehagen.

Lov om barnehager om barnas rett til et inkluderende barnehagemiljø:

§ 41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold,

diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

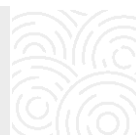
§ 42 Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det. Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering. Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå

- a) hvilke problemer tiltakene skal løse*
- b) hvilke tiltak barnehagen har planlagt*
- c) når tiltakene skal gjennomføres*
- d) hvem som skal gjennomføre tiltakene*
- e) når tiltakene skal evalueres*

Personalet som gode rollemodeller

Personalet skal få opplæring og oppfølging i kapittel 8 i Lov om barnehager. Personalet har ansvar for å skape en trygg og god arena for lek og læring i barnehagen der det er lov å prøve og feile. Et godt arbeidsmiljø for alle ansatte er viktig for at alle skal kunne yte sitt beste sammen med barna.

Aktive og anerkjennende voksne

Barn har rett til å oppleve aktive voksne som ser hvert enkelt barn, tar seg tid til å lytte, bryr seg og gir omsorg. Alle barn skal bli møtt med anerkjennelse og en opplevelse av å bli tatt på alvor.

Raus og tydelig

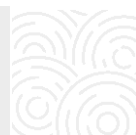
Rause og tydelige voksne er en viktig forutsetning for å skape et varmt og inkluderende sosialt miljø hvor barna er aktive deltakere. Som gode rollemodeller skal personalet legge til rette for at barn får utvikle sosial kompetanse, erfare og lære gode relasjoner. Personalet skal være tydelig i forhold til grenser, og hva som ansees som akseptabel adferd relatert til nulltoleranse mot alle former for krenkelser. Barns relasjoner er voksnes ansvar.

Varme mennesker – faglig best

God relasjonskompetanse og refleksjon rundt egen relasjon til barna er viktig. Voksne ansatte som er anerkjennende, tydelige og bevisst sine handlinger er gode rollemodeller. De bidrar til at barna får tro på seg selv, og rom til å vokse og utvikle seg til å bli den beste utgaven av seg selv. Et nært og godt samspill er fundamentet for å kunne formidle verdier og holdninger til det enkelte barn og til barn i grupper. Arbeidet som gjøres må ha en faglig forankring, og personalet må ha kompetanse om barns utvikling og hva som bidrar til et godt og utviklende læringsmiljø for barn.

Kompetanse på lek

Personalet skal ha kompetanse om lek, være bevisst sin voksenrolle og opptre slik at det alltid er barna og deres lek som er viktig. For å forstå ulike former for krenkelser i barnehagen, og iverksette tiltak i det forebyggende arbeidet, må personalet ha kunnskap om lek og vennskap. De skal til enhver tid være til stede, observere og vurdere behovet for egen deltagelse. Aktive voksne skal noen ganger delta i barnas lek, mens andre ganger skal de ha en tilbaketrukket rolle.

Lek og vennskapsrelasjoner er viktig for barns trivsel

Lek og vennskap, og opplevelsen av å være en del av et fellesskap er viktig for alle barn. Vennskapsforhold kan være en beskyttende faktor i forhold til krenkelser, og det er derfor viktig å ha fokus på lek og lekerelasjoner. Barns adferd kan være medvirkende til om de blir valgt eller ikke valgt til lek.

Et av barndommens særpreg er samspill i lek, der initiativ, fantasi og engasjement kan finne sted. Leken skal ha en framtreddende plass i barnehagen fordi den har en særlig egenverdi og er en viktig del av barnekulturen. Et trygt og inkluderende miljø i barnehagen er grunnleggende for at barn utfolder seg i lek.

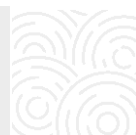
Lek er selve grunnstammen i alle aktiviteter i barnehagen. De voksne må tilrettelegge for både barnas frie lek og voksenstyrt lek og aktivitet. All læring i barnehagen skal ha en leken tilnærming, og personalet må stimulere til et allsidig og godt lekemiljø.

De voksne i barnehagen må hjelpe barna til å etablere nye lekerelasjoner og bevare gryende eller etablert vennskap. Vennskap bidrar til en følelse av deltakelse og fellesskap som igjen bidrar til positiv selvfølelse. Å tilhøre en gruppe gir barn trygghet og sosial tilknytning. Opplevelser sammen med andre barn kan være veien inn i nye vennskap. Å etablere vennskap og opprettholde dem er en viktig faktor i sosialiserings- og dannelsesprosessen og en forebyggende faktor mot uheldig og negativ utvikling.

Foreldresamarbeid

Barnehagen ønsker et nært samarbeid og god dialog med foreldre, preget av åpenhet og likeverd. Dersom barnehagen får mistanke om at det forekommer krenkelser i barnehagen skal foreldrene involveres. Det er også viktig at foreldre melder fra til barnehagen dersom de opplever krenkelser av barn.

Dersom foreldre mistenker eller kjenner til mistrivsel i barnehagen ønsker vi at foreldrene tar kontakt og informerer pedagogisk leder eller styrer i barnehagen. Barnehagen og barnets hjem har et felles ansvar for å forebygge krenkelser. Det må være en lav terskel for å melde fra til barnehagen dersom foreldre opplever endret adferd eller mistrivsel hos barnet eller andre barn.

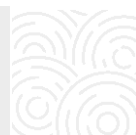

Dette kan foreldre forvente fra barnehagene:

- Foreldrene får informasjon om hvordan barnehagen arbeider for å forebygge alle former for krenkelse.
- Vennskap og alle former for krenkelse blir tatt opp i foreldresamtalene.
- Foreldrene blir møtt og tatt på alvor dersom foreldrene melder fra om bekymring.
- Barnehagen tar kontakt samme dag dersom personalet opplever at ditt barn har blitt utsatt for eller har forårsaket en uønsket hendelse.
- Barnehagen tar kontakt dersom atferden til barnet vekker bekymring.
- Barn og foreldre skal oppleve å bli sett, hørt og inkludert i barnehages arbeid.
- Barnehagen setter i gang prosedyren om krenkelse skjer, og det blir skrevet referat fra møtene.

Dette forventer barnehagen fra foreldrene:

- Foreldre kontakter pedagogisk leder eller styrer og ber om en samtale for å snakke om deres uro. Det samme gjelder om foreldre er urolig for at deres barn har en atferd som kan påvirke samspillet med andre negativt.
- Foreldre melder fra om de opplever at andre barn blir krenket.
- Foreldre er varsomme med hva som blir sagt mens barna hører på, foreldre er viktige rollemodeller.
- Foreldre snakker positivt hjemme om barnehagen, de ansatte, de andre barna i barnehagen og deres foreldre.

Når voksne opptrer krenkende

Barnehageloven sier følgende:

§ 43 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Undersøkelser og tiltak etter § 42 tredje og fjerde ledd skal iverksettes straks.

Voksnes holdninger, kunnskaper og ferdigheter til å møte og forstå barn har stor betydning. Barns opplevelse av hvordan de blir møtt, sett og respektert av sine omgivelser har betydning, både i et her-og-nå-perspektiv og et framtidsperspektiv.

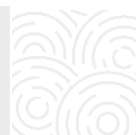
Kunnskap og bevissthet rundt egen væremåte og rollemodellfunksjon er viktig. Barn kan oppleve forskjellsbehandling i måten den voksne møter dem på, snakker med dem og inkluderer dem i aktiviteter. Barn skjønner raskt når noen foretrekkes framfor andre.

Bruk av ironi eller latterliggjøring kan skade barns selvilde og bør unngås. Det kan også være øheldig for miljøet i gruppa som helhet. Måten vi er på og snakker med og til barn på, har derfor stor betydning for hvordan de oppfatter seg selv i samspill med sine omgivelser. Dette er erfaringer som de tar med seg og bruker i den videre formingen av sitt eget bilde av seg selv.

Personalet har plikt til å varsle styrer hvis de opplever at andre kollegaer krenker et barn.

Oppsummering:

Planen er et arbeidsredskap for ansatte i barnehagene, og skal være kjent for foreldrene slik at de er kjent med hvordan barnehagene jobber for et inkluderende barnehagemiljø.

Hvis ansatte eller foreldre har innspill til planen eller er uenig i hvordan arbeidet følges opp, drøftes dette først internt i egen barnehage.

Dersom dette ikke når frem kan eier kontaktes. For råd, støtte og veiledning utover dette kan barnehagemyndighet i kommunen kontaktes.

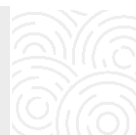

Vedlegg

Vedlegg 1: Rutine for forebygging av krenkelser i barnehagen

Tiltak	Ansvar	Dato -Husk dokumentasjon
Barnehagen gjennomgår handlingsplanen med vedlegg, drøfter og dokumenterer planens betydning for barnehagens innhold og hvordan den inngår som del av det daglige arbeidet.	Styrer	Ved barnehagestart
Opplæring og informasjon til alle nyansatte om «Handlingsplan for inkluderende barnehagemiljø».	Styrer/ped.leder	Ved ansettelse
Foreldre orienteres og drøfter handlingsplan for inkluderende barnehagemiljø i barnehagen. Samtaletema i foreldresamtaler.	Styrer, ped.leder	Årlig (foreldremøte) Halvårig (SU) Kontinuerlig (foreldresamtaler)
Handlingsplan for inkluderende barnehagemiljø gjennomgås og drøftes i samlingstund med barna tilpasset alder og forståelse.	Ped.leder	Halvårig og ellers ved behov
Barnehagen vurderer det psykososiale læringsmiljøet (vedlagt sjekkliste).	Styrer	Årlig
Personalet vurderer relasjonen til barna (vedlagt sjekkliste).	Styrer/alle	Årlig
Barnehagen jobber systematisk, slik at dette er synlig i barnehagens praksis. Barnehagen evaluerer og dokumenterer arbeidet jevnlig.	Styrer/ ped.leder/alle	Hvert kvartal
Personalet er bevisst på og har kunnskap om betydningen av egen væremåte og samarbeidsklimaet i personalgruppa.	Styrer	Kontinuerlig
Barnehagen har gode rutiner for oppfølging av barns trivsel og utvikling. Alle ansatte har et ansvar for å følge med på hvordan barn har det. Alle ansatte har en plikt til å gripe inn, hvis et barn ikke har det bra.	Ped.leder/styrer/ alle ansatte	Kontinuerlig

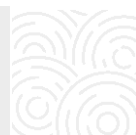

Vedlegg 2: Barnehagens psykososiale læringsmiljø

SJEKKLISTE

Brukes som egenrefleksjon og videre refleksjon i personalgruppen

Spørsmål	Egen refleksjon – bruk praksisfortellinger/praksiseksempler
På hvilken måte er barnehagens leke- og læringsmiljø preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse og varme, eller preges det av mye erting og kritiske kommentarer til og om hverandre?	
Er barnehagens miljø inkluderende, eller preges det ofte av at barn ekskluderes? På hvilken måte – eksempler. Har vi eksempler på at barn ekskluderes? Kva kan eller kunne vi ha gjort for å unngå at det skjedde/skjer igjen?	
På hvilken måte er samspillet barna imellom preget av likeverdighet eller av sosiale hierarkier av hvem som bestemmer og hvem som får være i lek og gruppeaktiviteter?	
Har barnehagen en trygg og god tone preget av humor, spontanitet og glede over hverandres mestring, eller er miljøet preget av prestasjonskrav og konkurrerende holdninger mellom barna?	
Hvordan preges hverdagen til barna av lekende læring, samspill og mestring?	
Har vår barnehage et stimulerende leke- og læringsmiljø med tilstedeværende voksne som støtter og videreutvikler barnas lek ved behov?	
Har alle barna lekekompetanse? Utdyp og reflekter rundt dette.	
Har alle barna en venn? Utdyp og reflekter rundt dette.	
Har barna erfaring i å mestre uenighet og konflikter seg imellom? Utdyp og reflekter rundt dette.	
Trives barna i vår barnehage? Utdyp og reflekter rundt dette.	

Vedlegg 3: De voksnes relasjoner til barna

SJEKKLISTE

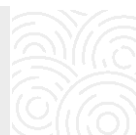
Brukes som egenrefleksjon og videre refleksjon i personalgruppen

Bruk gjerne Udir sine sider for både påminning og kompetansepåfyll – blant annet:

[Barns trivsel - voksnes ansvar | udir.no](http://udir.no/Barns%20trivsel%20-%20voksnes%20ansvar)

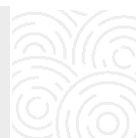
[Barnehagemiljø | udir.no](http://udir.no/Barnehagemiljø)

Spørsmål til refleksjon	Egen refleksjon/praksisfortelling
På hvilken måte er jeg en god rollemodell for barna?	
Hvordan er jeg anerkjennende og støttende i forhold til alle barnas initiativ?	
På hvilken måte er mitt samspill med barna preget av dialog med åpne spørsmål, eller er det mer beskjeder og kontroll mot enkelte av barna?	
Ser jeg alle barn, eller er det noen som blir oversett?	
Tenker du at det er noen barn i barnehagen som etter de slutter i barnehagen vil si at jeg ikke likte de?	
Er det noen barn jeg stadig gir positiv oppmerksomhet, mens andre i hovedsak får mer negativ oppmerksomhet?	
Er det lettere å tro på bestemte barns forklaringer i konflikter enn andres?	
Griper jeg inn og veileder i konflikter/utestenging, eller er det noen ganger jeg bare overser det?	
Tar jeg kontakt med alle barna, eller er det noen jeg alltid velger / unngår?	
Er det barn jeg kjenner utfordrer meg mer enn andre? På hvilken måte? Hva kan du, eller har du gjort for å jobbe med det?	
Har jeg større tålmodighet med enkelte barn enn andre?	

Er jeg bevisst forskjellen på humor og ironi?	
---	--

Vedlegg 4: Tiltaksplan dersom krenkelser skjer i barnehagen

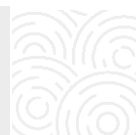
- Tiltak skal igangsettes umiddelbart.
- Det skal skrives referat fra alle møter.
- Aktivitetsplikten gjelder for alle ansatte i barnehagen.

Avviksmelding gis til styrer	Ansvar	Gjennomført Sign. og dato
Personalet Dersom krenkelse er oppdaget skal ped.leder og styrer informeres. Den som har observert krenkelse skal beskrive så konkret som mulig.	Den som oppdager krenkelse/r	
De ansatte på avdelingen informeres. Styrer tar en vurdering på om flere avdelinger og eventuelt hele barnehagen involveres.	Ped.leder på sin gruppe. Styrer har overordnet ansvar.	
Personalet vurderer og undersøker hvilke faktorer som er årsak til hendelsen og hva som bidrar til de uønskede hendelsene (evt. gjentas).	Ped.leder	
Faktorer endres og tiltak settes i gang ut ifra undersøkelse og refleksjon i personalgruppen rundt hva som er årsak. Tiltaksplan lages både for barnet som blir krenket og den som krenker.	Ped.leder	
Vurdere behov for bistand fra andre.	Ped.leder / styrer	
Barna • Snakk med de aktuelle barna om det som har skjedd. • Spør barnet/barna om hva de opplever som den største utfordringen/ hva er vanskeligst for dem? • Be barna komme med forslag til hva som kan gjøres med situasjonen. • Sammenfatt barnas forslag med det personalet har kommet frem til.	Pedagogisk leder	
Foreldre • Informere foreldrene • Foreldre til den som blir krenket og til den/de som krenker innkalles til et møte der de blir informert og tatt med på råd. (Situasjonsavhengig)	Pedagogisk leder på aktuell avdeling. Styrer er overordnet ansvarlig.	
Tiltaksplanen skal være skriftlig og konkret beskrive: • Hvilke utfordringer som skal løses • Hva barnehagen (i samarbeid med barn og foreldre) har planlagt • Når tiltakene skal gjennomføres • Hvem som skal gjennomføre tiltakene • Når tiltakene skal evalueres Legg gjerne ved referat fra samtaler med barn og foreldre og barnehagens egen vurdering.	Styrer/ped.leder	

Evaluerings senest etter en måned. • Samtale med barna. • Skriftlig informasjon eller samtale med foreldrene. • Eventuelt videre tiltak. Ny evaluering senest etter 3 måneder, eventuelt videre tiltak.	Pedagogisk leder på aktuell avdeling. Styrer er overordnet ansvarlig.	
--	--	--

Vedlegg 5: Referat fra møte dersom krenkelse skjer i barnehagen

Barnehage:

Dato:

Tilstede på møtet:

Agenda for møtet:

Dato for oppfølgingsmøte:

Evaluerings fra forrige periode (hvis aktuelt):

Skjemaet skal oppbevares i barnets mappe (eventuelt kopi til foreldre).

Saksbeskrivelse	Faktorer / tiltak	Tidsperiode	Ansvar

Barnehage, dato/Underskrift	Dato/Underskrift foreldre
Jeg/vi samtykker til at dette referatet arkiveres i Namsos kommunes arkivsystem, under elevmappen til barnet.	Dato/underskrift foreldre

Sammen skaper vi muligheter

E-post:

postmottak@namsos.kommune.no

Tlf. sentralbord:

74 21 71 00

Postadresse:

Stavarvegen 2, 7856 JØA

Besøksadresse:

Abel Margrethe Meyers gt 12, Namsos (Samfunnshuset)

Hjemmeside:

namsos.kommune.no